

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

15 квітня 2022 року

Київ

№ 74

Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття Національним банком України рахунків клієнтам

Відповідно до статей 15, 42, 56 Закону України “Про Національний банк України”, Закону України від 30 червня 2021 року № 1587-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи”, з метою визначення порядку відкриття та закриття Національним банком України рахунків клієнтам Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Інструкцію про порядок відкриття та закриття Національним банком України рахунків клієнтам, що додається.

2. Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку (Андрій Поддєрьогін) після офіційного опублікування довести до відома банків інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 57

Інструкція про порядок відкриття та закриття Національним банком
України рахунків клієнтам

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція розроблена відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон), законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк).

2. Ця Інструкція регулює порядок відкриття та закриття Національним банком рахунків клієнтам, зазначеним у статті 42 Закону (далі – клієнт).

Вимоги цієї Інструкції не застосовуються під час відкриття Національним банком кореспондентських рахунків банкам – резидентам України та філіям іноземних банків в Україні в національній валюті.

3. Терміни в цій Інструкції вживаються в такому значенні:

1) документ з реєстраційним номером облікової картки платника податків (далі – документ з РНОКПП) – документ, виданий відповідним контролюючим органом, що засвідчує його реєстрацію в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків;

2) поточний рахунок – рахунок (включаючи накопичувальний рахунок), що відкриває Національний банк клієнту (крім банків – резидентів України та філій іноземних банків в Україні) на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України;

3) рахунок умовного зберігання (ескроу) – рахунок, що відкриває Національний банк клієнту на договірній основі для зарахування на рахунок коштів та перерахування їх особі (особам), зазначеній (зазначеним) клієнтом (бенефіціару або бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку – особі (особам), зазначеній (зазначеним) бенефіціаром, якщо це

передбачено договором, або повернення таких коштів клієнту за настання підстав, передбачених договором;

4) уповноважений працівник Національного банку – працівник Операційного департаменту, на якого відповідно до розпорядчого акта Національного банку покладено обов'язок щодо обслуговування рахунків клієнтів Національного банку.

Терміни “резидент”, “нерезидент” уживаються в цій Інструкції в значеннях, наведених у Законі України “Про валюту і валютні операції”. Інші терміни, що вживаються в цій Інструкції, застосовуються в значеннях, визначених законодавством України.

4. Клієнт для відкриття рахунку подає до Національного банку документи, визначені цією Інструкцією, які на час їх подання мають бути чинними (дійсними) та їх оформлення повинно відповідати вимогам законодавства України.

5. Особа, яка від імені клієнта відкриває рахунок в Національному банку, має право пред'явити уповноваженому працівнику Національного банку е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон/дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

Особа під час відкриття рахунку не подає уповноваженому працівнику Національного банку документ з РНОКПП, якщо в паспорті внесені дані про реєстраційний номер облікової картки платника податків або є відмітка про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта, або відмітка/запис про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, або на паспорті проставлено слово “відмова”.

6. Умови відкриття рахунку та особливості його обслуговування зазначаються в договорі, що укладається між Національним банком та клієнтом – власником рахунку, і не повинні суперечити вимогам цієї Інструкції.

Договір банківського рахунку та договір рахунку умовного зберігання (ескроу) укладаються між Національним банком та клієнтом з урахуванням вимог, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

Реквізити заяви про відкриття поточного рахунку (додаток 1) та/або заяви про відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) (додаток 2) для заповнення клієнтом можуть бути зазначені у договорі банківського рахунку та/або договорі рахунку умовного зберігання (ескроу) у довільній формі.

7. Клієнт подає/надсилає до Національного банку під час відкриття поточного рахунку перелік осіб, які мають право розпоряджатися рахунком і підписувати розрахункові документи (далі – перелік).

Перелік складається клієнтом у довільній формі та має містити такі обов'язкові реквізити: прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) розпорядника рахунку та його підпис. Кількість розпорядників рахунку в переліку не обмежується. Перелік, поданий клієнтом, засвідчується підписом керівника (уповноваженої особи). Підпис розпорядника рахунку клієнта не зазначається в переліку, якщо розпорядження рахунком здійснюватиметься лише за допомогою систем дистанційного обслуговування.

Клієнт подає/надсилає до Національного банку новий перелік у разі зміни осіб, які мають право розпоряджатися поточним рахунком та підписувати розрахункові документи.

8. Копії документів, які подаються до Національного банку для відкриття рахунку, мають бути засвідчені в установленому законодавством України порядку.

Уповноважений працівник Національного банку має право засвідчувати своїм підписом копії документів, які подаються для відкриття рахунків, якщо клієнт пред'явив оригінали цих документів.

Документи, видані уповноваженими органами іноземних держав у встановленій формі, подані для відкриття рахунків, мають бути легалізовані в установленому порядку, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України. Копії цих документів мають бути нотаріально засвідченими.

9. Відкриття рахунку клієнту, який уже має рахунок в Національному банку, може здійснюватися Національним банком на підставі поданих клієнтом за допомогою інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем документів в електронній формі.

10. Вимоги щодо створення, зберігання електронних документів та використання електронних підписів під час відкриття та закриття Національним банком рахунків клієнтів у випадках, передбачених цією Інструкцією, регулюються Законами України “Про електронні документи та електронний документообіг”, “Про електронні довірчі послуги” та нормативно-правовим актом Національного банку з питань застосування електронного підпису в банківській системі України.

11. За поточними рахунками, що відкриває Національний банк клієнтам-резидентам у національній валюті, здійснюються всі види розрахунково-касових операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Клієнти Національного банку здійснюють валютні операції за рахунками відповідно до валютного законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку з питань здійснення операцій з валютними цінностями.

12. Національний банк відкриває рахунки юридичним особам-нерезидентам за умови подання копії документа про їх взяття на облік у контролюючому органі.

13. Національний банк зобов'язаний:

1) надіслати повідомлення до відповідного контролюючого органу про відкриття або закриття рахунку клієнта – платника податків та проводити видаткові операції за рахунком такого клієнта в порядку, визначеному статтею 69 Податкового кодексу України;

2) повідомити державного виконавця, приватного виконавця про відкриття рахунку клієнту, щодо якого є публічне обтяження рухомого майна, накладене державним виконавцем, приватним виконавцем.

14. Виконання підпункту 2 пункту 13 розділу I цієї Інструкції здійснюється наступним чином:

1) Національний банк передає клієнту письмове повідомлення про відкриття нового рахунку клієнту та вимагає від клієнта письмове підтвердження про його отримання;

2) клієнт передає державному виконавцю, приватному виконавцю повідомлення про відкриття нового рахунку клієнту;

3) клієнт передає до Національного банку документи, що підтверджують отримання державним виконавцем, приватним виконавцем повідомлення про відкриття нового рахунку клієнту, щодо якого є публічне обтяження рухомого майна.

15. Днем відкриття поточного рахунку, рахунку умовного зберігання (ескроу) клієнта є дата, що зазначена Національним банком в пунктах 9 додатка 1 та 10 додатка 2 до цієї Інструкції заяв про відкриття цього рахунку або в договорі банківського рахунку, договорі рахунку умовного зберігання (ескроу).

II. Порядок відкриття Національним банком поточних рахунків клієнтам (крім банків-резидентів та філій іноземних банків в Україні)

16. Відкриття поточного рахунку клієнтам (крім банків-резидентів та філій іноземних банків в Україні), що не мають в Національному банку рахунків, здійснюється в такому порядку.

Особа, яка від імені клієнта відкриває поточний рахунок, повинна:

1) пред'явити паспорт або інший документ, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може бути використаним на території України для укладення правочинів (далі – паспорт або інший документ, що посвідчує особу), та подати документи, що підтверджують її повноваження. Фізична особа-резидент додатково пред'являє документ з РНОКПП;

2) подати перелік;

3) заповнити заяву про відкриття поточного рахунку (додаток 1);

4) подати документи, які необхідні для відкриття поточних рахунків клієнтам, визначеним у пункті 18 розділу II цієї Інструкції.

Між Національним банком і клієнтом укладається в письмовій формі договір банківського рахунку.

Національний банк відкриває поточний рахунок клієнту (крім банків-резидентів та філій іноземних банків в Україні), який вже має в Національному банку рахунок, за умови подання клієнтом заяви про відкриття поточного рахунку, переліку та укладення договору банківського рахунку.

17. Національний банк відкриває поточний рахунок центральному органу виконавчої влади, що реалізовує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд), центральному контрагенту, Центральному депозитарію цінних паперів, кліринговій установі (далі – юридична особа-резидент), який/яка не має рахунку в Національному банку, у порядку, передбаченому в пункті 16 розділу II цієї Інструкції.

18. Національний банк відкриває поточний рахунок міжнародній організації, депозитарію іноземних держав та міжнародній депозитарно-кліринговій установі (далі – юридична особа-нерезидент), яка/який не має рахунку в Національному банку, на підставі таких документів:

1) копії легалізованого або засвідченого шляхом проставлення апостиля витягу з торговельного, банківського або судового реєстру/реєстраційного посвідчення місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи-нерезидента/документа, що свідчить про реєстрацію юридичної особи-нерезидента відповідно до законодавства країни її

місцезнаходження, засвідченої в установленому законодавством України порядку;

2) копії легалізованої або засвідченої шляхом проставлення апостиля довіреності на ім'я особи, яка має право відкривати рахунок/документа, що підтверджує повноваження особи, яка має право відкривати рахунок без довіреності, засвідченої в установленому законодавством України порядку. У разі видачі юридичною особою-нерезидентом такої довіреності на території України подається копія цієї довіреності, засвідчена в установленому законодавством України порядку або уповноваженим працівником Національного банку;

3) копії документа про взяття юридичної особи-нерезидента на облік у контролюючому органі як платника податків.

19. Національний банк відкриває, закриває накопичувальний рахунок Фонду для формування статутного капіталу перехідного банку/здійснення процедури ліквідації банку та здійснює операції за цими рахунками у порядку, визначеному пунктами 49, 55 та 56 розділу IV Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 492, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2003 року за № 1172/8493 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01 квітня 2019 року № 56) (зі змінами).

III. Порядок відкриття Національним банком рахунків умовного зберігання (ескроу) клієнтам

20. Відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) юридичній особі (резиденту або нерезиденту), яка не має в Національному банку рахунків, здійснюється в такому порядку.

Особа, яка від імені клієнта відкриває рахунок умовного зберігання (ескроу), повинна:

1) пред'явити паспорт або інший документ, що посвідчує особу, та подати документи, що підтверджують її повноваження. Фізична особа-резидент додатково пред'являє документ з РНОКПП;

2) заповнити заяву про відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) (додаток 2);

3) подати документи, які необхідні для відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) юридичній особі-нерезиденту, визначені у підпунктах 1–3 пункту 18 розділу II цієї Інструкції.

Між Національним банком і клієнтом укладається в письмовій формі договір рахунку умовного зберігання (ескроу).

Відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) юридичній особі (резиденту або нерезиденту), яка вже має в Національному банку рахунок, здійснюється за умови подання цим клієнтом заяви про відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) (додаток 2) та укладення договору рахунку умовного зберігання (ескроу).

21. Національний банк відкриває рахунок умовного зберігання (ескроу) банку – резиденту України та/або філії іноземного банку в Україні, який/яка вже має рахунок у Національному банку, на підставі заяви про відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу) (додаток 2).

Між Національним банком і клієнтом укладається в письмовій формі договір рахунку умовного зберігання (ескроу).

22. Національний банк відкриває клієнтам рахунок умовного зберігання (ескроу) для здійснення операцій, передбачених законодавством України та договором рахунку умовного зберігання (ескроу).

За рахунком умовного зберігання (ескроу) виконуються виключно такі операції:

1) із зарахування Національним банком перерахованих від власника рахунку та/або від третіх осіб коштів, які за настанням підстав, визначених договором рахунку умовного зберігання (ескроу), перераховуються бенефіціару(ам) (у разі надання бенефіціаром письмової вказівки Національному банку – зазначеній ним особі, якщо це передбачено договором) або повертаються власнику рахунку відповідно до умов договору рахунку умовного зберігання (ескроу);

2) пов'язані зі зверненням стягнення на майнові права на кошти, що зберігаються на рахунку умовного зберігання (ескроу), або на права вимоги власника рахунку чи бенефіціара(ів) до Національного банку на підставі договору рахунку умовного зберігання (ескроу) (у випадках, установлених у статті 1076⁶ Цивільного кодексу України);

3) зі сплати винагороди Національному банку за послуги, пов'язані з обслуговуванням рахунку умовного зберігання (ескроу) та здійсненням операцій за ним, якщо це передбачено договором рахунку умовного зберігання (ескроу).

23. Перерахування Національним банком коштів бенефіціарам може здійснюватися на підставі реєстру, форма якого визначається в договорі рахунку умовного зберігання (ескроу).

IV. Порядок закриття Національним банком рахунків клієнтів

24. Національний банк закриває поточний рахунок юридичної особи (резидента або нерезидента):

1) на підставі заяви клієнта, крім випадків, визначених у пункті 25 розділу IV цієї Інструкції;

2) на підставі рішення відповідного органу, на який згідно із законодавством України покладено функції щодо припинення юридичної особи-резидента (за заявою ліквідатора, голови або члена ліквідаційної комісії);

3) на підставах, передбачених законодавством України або договором між Національним банком і клієнтом.

25. Національний банк закриває поточні рахунки юридичних осіб (резидентів або нерезидентів), на кошти яких установлено обтяження майнових прав відповідно до умов договору, лише за згодою обтяжувача, який установив таке обтяження.

26. Національний банк має право відмовитися від договору банківського рахунку та закрити поточний рахунок юридичної особи (резидента або нерезидента), якщо немає операцій за рахунком цього клієнта протягом трьох років підряд та немає залишку грошових коштів на цьому рахунку.

27. Поточний рахунок юридичної особи-резидента закривається клієнтом/юридичною особою- правонаступником у разі припинення юридичної особи-резидента внаслідок злиття, приєднання, поділу, перетворення за умови подання ним таких документів:

1) заяви про закриття поточного рахунку, складеної в довільній формі, із зазначенням реквізитів визначених в пункті 28 розділу IV цієї Інструкції;

2) копії рішення учасників або органу юридичної особи-резидента, уповноваженого на це установчими документами, а у випадках, передбачених законодавством України, – копії рішення суду або відповідних органів державної влади про припинення юридичної особи-резидента, засвідченої в установленому порядку.

28. Поточний рахунок юридичної особи (резидента або нерезидента) закривається на підставі його заяви про закриття поточного рахунку, складеної в довільній формі із зазначенням таких обов'язкових реквізитів:

1) найменування клієнта;

2) номера рахунку, який закривається;

3) реквізитів рахунку, на який перераховується залишок коштів на поточному рахунку клієнта;

4) дати складання заяви.

Заява про закриття поточного рахунку юридичної особи (резидента або нерезидента) підписується керівником юридичної особи або іншою уповноваженою на це особою.

У заяві про закриття поточного рахунку додатково зазначається найменування та код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі – ЄДРПОУ) юридичної особи- правонаступника, якщо рахунок юридичної особи-резидента закривається юридичною особою- правонаступником. Ця заява підписується керівником юридичної особи- правонаступника або іншою уповноваженою на це особою.

Заява про закриття поточного рахунку може подаватися Національному банку в електронній формі засобами інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем, якщо це передбачено договором банківського рахунку.

29. Національний банк за наявності коштів на поточному рахунку, який закривається на підставі заяви юридичної особи (резидента або нерезидента), здійснює завершальні операції за рахунком [з виконання платіжних вимог на примусове списання (стягнення) коштів, перерахування залишку коштів згідно із заявою клієнта].

Датою закриття поточного рахунку є наступний після проведення останньої операції за цим рахунком робочий день. Датою закриття поточного рахунку є день отримання Національним банком заяви від юридичної особи (резидента або нерезидента), якщо на поточному рахунку власника немає залишку коштів, а заява подана в операційний час Національного банку.

Уповноважений працівник Національного банку у заяві про закриття поточного рахунку зазначає дату та час отримання заяви, дату закриття рахунку та засвідчує це своїм підписом.

Національний банк закриває поточний рахунок юридичної особи (резидента або нерезидента) та видає клієнту довідку про закриття рахунку.

30. Національний банк закриває рахунок умовного зберігання (ескроу) у разі припинення або розірвання договору рахунку умовного зберігання (ескроу) або в інших випадках, установлених договором рахунку умовного зберігання (ескроу).

Національний банк за наявності коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу), який закривається в разі припинення або розірвання договору рахунку умовного зберігання (ескроу), повертає ці кошти власнику рахунку, а за настання підстав, передбачених договором рахунку умовного зберігання (ескроу), такі кошти (або їх частина, якщо це передбачено договором) перераховуються бенефіціару(ам) або зазначеній(им) бенефіціаром(ами) особі(ам) у разі надання ним(и) відповідної письмової вказівки Національному банку.

Додаток 1
до Інструкції про порядок
відкриття та закриття
Національним банком України
рахунків клієнтам
(пункт 6 розділу I)

Заява
про відкриття поточного рахунку

1. Найменування юридичної особи (резидента або нерезидента), що відкриває рахунок _____.

2. Код за ЄДРПОУ _____.

3. Просимо відкрити _____ рахунок у _____.
(вид поточного рахунку) (вид валюти)

4. Керівник (уповноважена особа) _____
(найменування посади) (підпис, ініціали, прізвище)

“ ___ ” _____ 20__ року

5. М. П.¹

---

6. Відмітки Національного банку

7. Відкрити _____ рахунок дозволяю.
(вид поточного рахунку)

8. Уповноважена(і) особа(и), визначена(і)
розпорядчим актом Національного банку _____
(найменування посади) (підпис, ініціали, прізвище)

9. Дата відкриття рахунку

“ ___ ” _____ 20__ року

10. Номер рахунку _____

¹ Використання печатки юридичної особи-резидента не є обов'язковим. Зазначається за наявності печатки в юридичної особи-нерезидента.

Додаток 2
до Інструкції про порядок
відкриття та закриття
Національним банком України
рахунків клієнтам
(пункт 6 розділу I)

Заява
про відкриття рахунку умовного зберігання (ескроу)

1. Найменування клієнта, що відкриває рахунок _____
_____.
  2. Код за ЄДРПОУ/реєстраційний (обліковий) номер платника податків/єдиного ідентифікатора Національного банку (коду ID НБУ) для банку _____.
  3. Просимо відкрити рахунок умовного зберігання (ескроу) у _____.
(вид валюти)
  4. Керівник (інша уповноважена особа) (найменування посади) _____
(підпис, ініціали, прізвище)
  5. “ ___ ” _____ 20__ року
  6. М. П.¹
-
7. Відмітки Національного банку
  8. Відкрити рахунок умовного зберігання (ескроу) дозволяю.
  9. Уповноважена(і) особа(и), визначена(і) розпорядчим актом Національного банку _____
(найменування посади) (підпис, ініціали, прізвище)
  10. Дата відкриття рахунку
“ ___ ” _____ 20__ року
  11. Номер рахунку _____

¹ Використання печатки юридичної особи-резидента не є обов'язковим. Зазначається за наявності печатки в юридичної особи-нерезидента.